

Examenul național de bacalaureat 2022
Proba E. b)

Limba și literatura croată maternă

Model

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Pažljivo pročitaj slijedeći tekst:

Provodnika ne treba nigdje na Granici jer na svakom raskrižju stoji stop s točnom uputom, ako i nije onako dragocjena, kako se udara po Provincijalu. Cesta zakreće desno u planinu, kojoj starost pokazuju s desna golemi hrastovi i bukve, i probila iz zemlje kamenita rebra, s lijeva je gora zarasla u šumu, pod kojom se do ceste stere nešto polja i njivica, okružujući raštrkano selo Jezera. Dokle se teža zemlja, donle se može i voziti, ali dalje treba ići pješice, ako ne ćeš da ti rebra puknu od trešnje, jer put je samo nešto manje kamenit, od strmine one iz sv. Kuzme u Bakar. Šaleći se međusobno: stanite, zaori glas na obronku jedne strmine. Pred nami je puklo jezero Kozjak i druga jezerca nad njegovim logom s dolinicom Galovca između guste šume, kojoj se na lijevom kraju bijeli vodopad, leteći niz liticu u niže jezero s dalekim šumom. Kano da ti se iznenada ukaže koja čovječanska divota, duh nam zape, a krv se potiskivaše prema prsima i glavi onom blagošću, od koje se blažen ushit rađa.

Začas se pretvorišmo u nijemce. Poslije prve navale: krasno, divno! Klikosmo svi kano u dogovoru. Ovo je jedan od najkrasnijih vidika ove čarobne okolice, koji tim više ushićuje, što se prvi ukazuje. Postavi se štioče, 2500 stoga nad površjem morskim, popni se još dvije sto stopa nad nizinom, kojom se prelijeva jezero Kozjak, stvori se naoko što bujnije šume stoljetnih hrastova i bukava, zatoči jezerište najizvrsnijim šestilom na više mjesta, pretegni oblake mekanim sagom svježe zeleni, a ono, što se od vapna tik vode i obale bijeli, imenuj umjetnom mliječnom stazicom koga engleskoga perivoja, sred vode postavi otočić, kano igračku nježećih se talasića, i povrh toga digni na drugoj obali ispod jedne klisure lijevo mlin, a ispod druge desno pilu, pa rastvori najedanput sve očinje živce, da upiješ tamnosmaragdovu boju vodnu, i raširi uši na sve kraje, da se razblažiš romonom i šumom slapića i slapova, te ćeš si barem ponješto stvoriti sliku divnoga Kozjaka.

Ali da bude savršena slika, narav, narav je do te krajne mekote digla tvrde hridi, zarasle šikarom i mašinom, u koje voda pada iz Galovca, krčeć si prama naravi svojoj put između divljega stijena. Da se pako silnom navalom vodah ne ošteti nježnost Kozjaka, iskočila iz dubine strašna hridina ispod Galovca, koji se iz lijevoga njezina kuta strmoglavljuje. S ovoga mjesta vidiš skoro polovicu Kozjaka, koji se čini da stvara podlogu višim jezerom, četiri velika vodopada, kojimi voda iz viših jezeraca, Gradinskoga jezera i Jerkuše, sili u Kozjak, zatim nazireš Galovac i vidiš najjači vodopad u ovom okrugu. Kada sve to motriš, pak si u pamet uvađaš umjetni Hellbrun kod Solnograda i Terni u Rimskoj državi sa glasovitim Tiburom, onda si misliš, da je umjetna ruka silu vode nad Kozjakom zabušila, te da je kroz one pukotine umjetno ispušta, da tim moćnije djeluje na gledaoca.

(Put na Plitvice, Adolfo Veber Tkalčević)

Analiziraj gornji tekst imajući u vidu slijedeća pitanja:

1. O kojem dijelu Hrvatske piše A.V. Tkalčević?	3 boda
2. Čije doživljaje opisuje?	3 boda
3. Koje detalje krajolika zapaža?	3 boda
4. Prevladava li u tekstu pripovijedanje, opisivanje ili dijalog?	2 boda
5. Opisuje li pretežito događaje ili doživljaje?	2 boda
6. Pronađi rečenice koje iskazuju emotivna stanja promatrača krajolika.	3 boda
7. Kojim stilsko-izražajnim sredstvima pisac obogaćuje svoj opis?	3 boda
8. Uoč i zvukove koje opisuje.	4 boda
9. Definiraj putopis.	3 boda
10. Pronađi obilježja putopisa u Tkalčičevu tekstu.	4 boda

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

*Priroda nam skriva svoje tajne jer je veličanstvena, a ne jer je varalica. Čovjek pripada prirodi, a ne priroda čovjeku. – napiši sastav pod naslovom **Tajne prirode**.*

Vodi računa o slijedećim zahtjevima:

1. Uporabi sadržaj i stil adekvatan zamišljenoj situaciji.	5 bodova
2. Koristi formulacije i ostale osobine konvencije za ovu vrstu komunikacije.	5 bodova
3. Jasno i konkretno iznošenje sadržaja.	10 bodova
4. Logičnost iznošenja ideja i originalnost misli.	5 bodova
5. Respektiraj norme pravilnog izražavanja.	5 bodova

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Sastavi esej od dvije - tri stranice **Realizam u hrvatskoj književnosti**.

Pri pisanju eseja vodi računa o slijedećim zahtjevima:

1. Trajanje realizma.	2 boda
2. Društvene promjene.	2 boda
3. Načela realizma.	3 boda
4. Književne vrste, teme i regionalna obilježja.	8 bodova
5. Predstavnici realizma i glavna djela (Eugen Kumičić, Vjenceslav Novak, S.S. Kranjčević, Josip Kozarac, Ante Kovačić).	15 bodova